

KS. TADEUSZ FITYCH

CENTRUM ŻYCIA EKUMENICZNEGO W OTTMARING – GENEZA I ROZWÓJ

U genezy niniejszego przyczynku stoją m.in. takie oto fakty: a) pasja jedności w wydaniu Jana Pawła II i Jego Następcy; b) diagnoza ekumenizmu w wydaniu ks. kard. W. Kaspera i jego fundamentalny postulat rozwijania „ekumenizmu życia”; c) wizyty i wypowiedzi ks. kard. Kaspera na temat Centrum Życia Ekumenicznego w Ottmaring k. Augsburga (jednego z historycznych miast reformacji M. Lutra); d) czterdzieści lat ethosu Ottmaring; e) brak w polskiej literaturze przedmiotu jakichkolwiek opracowań na temat centrum ekumenicznego w Ottmaring.

Testament Jezusa – jedność Kościoła

Co pewien czas wspólnotą Kościoła wstrząsają mniejsze i większe rozłamy, brak jedności i antyświadectwa, które są zgorzeniem i niszczeniem wiarygodności ewangelizacyjnej posługi. Jednak większym zaprzeczeniem wspólnoty Kościoła jest nie tyle jej oderwanie od struktury hierarchii, co brak dojrzałej trynitarniej jedności¹.

¹ Takie jest pragnienie i nauczanie Magisterium, gdyż „co się tyczy tych ludzi, którzy będąc ochrzczeni noszą zaszczytne imię chrześcijan, ale nie wyznają całej wiary lub nie zachowują jedności wspólnoty (communio) pod zwierzchnictwem Następcy Piotra, to Kościół wie, że jest z nimi związany z licznymi powodów”. SOBÓR WATYKAŃSKI II.

Wierzyć w Chrystusa znaczy pragnąć jedności². W przemówieniu wygłoszonym przez Jana Pawła II 10 VI 1999 r. w Drohiczynie, podczas nabożeństwa ekumenicznego stwierdził On m.in.: „Wiara mówi nam, że jedność Kościoła to nie tylko nadzieja na przyszłość: ta jedność w jakiejś mierze już istnieje! Nie osiągnęła ona jeszcze swego w pełni widzialnego kształtu pośród chrześcijan. Jej budowanie stanowi więc «imperatyw chrześcijańskiego sumienia oświeconego wiarą i kierowanego miłością». Albowiem «wierzyć w Chrystusa znaczy pragnąć jedności; pragnąć jedności znaczy pragnąć Kościoła; pragnąć Kościoła znaczy pragnąć komunii łaski, która odpowiada zamysłowi Ojca, powziętemu przed wszystkimi wiekami» (Encyklika *Ut unum sint* n. 8. 9). Jesteśmy zatem wezwani, aby budować jedność. Obecna u początków życia Kościoła jedność nie może nigdy stracić swojej istotnej wartości. Trzeba jednak ze smutkiem stwierdzić, że ta pierwotna jedność została na przestrzeni wieków, zwłaszcza w ostatnim tysiącleciu, poważnie osłabiona”.

Jedność jest darem Bożym i testamentem Jezusa (J 17,21)³, dlatego jest ona ściśle związana z modlitwą i nieustannym nawróceniem serca, z osobistą walką ascetyczną o większą wolność wewnętrzną oraz doskonałość w miłości, o większe zjednoczenie z Panem. Mało możemy uczynić na rzecz jedności chrześcijan, jeżeli sami nie osiągniemy ścisłej zażyłości z Panem Jezusem, jeżeli rzeczywiście nie będziemy wraz z Nim i jak On uświęceni w prawdzie. Niewiele uczynimy dla jedności chrześcijan, jeżeli nie będziemy strzegli Jego słowa w naszych sercach, starając się codziennie odkrywać Jego światło oraz ukryte bogactwo i moc. Nie uczynimy wiele, jeżeli sama miłość Boga do swojego Pomazańca nie będzie w nas głęboko zakorzeniona.

Konstytucja Lumen gentium (15); T. FITYCH. *Kapłani – skuteczne narzędzia jedności Kościoła, wspólnoty i nowej ewangelizacji*. „Gość Niedzielny” 69: 1992 nr 27 s. 6.

² Zob. m.in. Symbol wiary nicejsko-konstantynopoliński.

³ To z woli Chrystusa jest jeden Kościół. „Sam Jezus w godzinie swej męki modlił się, aby wszyscy stanowili jedno (J 17,21). Ta jedność, którą Pan dał swemu Kościołowi i którą pragnie ogarnąć wszystkich, nie jest czymś mało istotnym, ale stanowi centralny element Jego dzieła. Nie jest też drugorzędym przymiotem wspólnoty Jego uczniów, lecz należy do jej najgłębszej istoty”. JAN PAWEŁ II. Encyklika *Ut unum sint* (dalej skrót: UUS) (9); SOBÓR WATYKAŃSKI II. *Dekret Unitatis redintegratio* (dalej skrót: UR) (1).

W nauczaniu Jana Pawła II podjęcie tematu „Kościoł” jest równie fascynujące, jak niemożliwe do realizacji. Fenomen Jana Pawła II był i pozostaje fenomenem kogoś, kto w sposób pełny odczytywał Kościół, żył Kościołem, zgłębiał Jego tajemnicę, przenikał ją i wchodził w pewnego rodzaju mistyczną symbiozę z Mistycznym Ciałem Chrystusa.

Jan Paweł II to uczestnik i świadek Kościoła w wielorakim wymiarze: to duszpasterz, współtwórca Soboru Watykańskiego II, który stał się wyrazem aktualnej i ewangelicznej zarazem samoświadomości uczniów Chrystusa, to wreszcie pasterz, który wprowadził Kościół w Trzecie Tysiąclecie, a może jeszcze dalej, wskazując na próg nadziei – możliwy do przekroczenia. Ojciec Święty Jan Paweł II żył Kościołem i objawiał Kościół, a jego priorytetowym działaniem była opcja na rzecz jedności Kościoła⁴.

Działalność przewodniczącego Papieskiej Rady do Spraw Jedności Chrześcijan

Aktualny przewodniczący Papieskiej Rady do Spraw Jedności Chrześcijan kard. Walter Kasper⁵ w swoich książkach⁶, referatach⁷

⁴ Prezentując ten priorytet w wielkim skrócie, trzeba podkreślić, że już encyklika *Ut unum sint* (z 1995 r.) to wielki manifest dialogu ekumenicznego. Papież pojmował go jako zabieganie o jedność osób ochrzczonych, „stosownie do przykazania Bożego i według wewnętrznej logiki wiary, którą Bóg ofiarował światu jako czynnik jednoczący” (kard. Ratzinger). Z jednej strony chodzi w niej o niestrudzone zabieganie o jedność, uporczywe, konsekwentne, wręcz niesłychane – doceniane i odrzucane przez niektórych. Z drugiej strony o dialog, który toczył się i rozgrywał w przestrzeni prawdy o Kościele, o depozycie wiary, o świadectwie moralności. Nie był to dialog za wszelką cenę, bo ceną tego dialogu był sam Chrystus. Niemniej pięknym tekstem ekumenicznym jest encyklika *Slavorum apostoli* (z 1985 r.). Podjęła ona temat jedności kościelnej, ale i kulturowej. Pokazała, że rolą Kościoła jest także tworzenie kultury płynącej z takiej wiary, która docierając do własnej głębi, doświadcza nowego wymiaru jedności. Ta sama encyklika, o czym nie zawsze się pamięta, podjęła wyraźnie związek między dialogiem a głoszeniem Ewangelii. Przez to rozszerzyła dialog o jedność nie tylko z podzielnymi chrześcijanami, ale i z niechrześcijanami. Zob. m.in. T. FITYCH. *Le Chiese dell’Europa Orientale scoprono la propria identità. „Nuova Umanità”* 20:1998 nr 6 (120) s. 689-719; TENZE. *Teologiczno-etyczne aspekty procesu globalizacji*. W: *Współpraca polsko-czeska w kontekście globalizacji*. Nowa Ruda 2009 s. 37-67.

⁵ M. in. doktor *honoris causa* Uniwersytetu Opolskiego (10 III 2007).

⁶ Zob. m.in. W. KASPER. *Wege der Einheit (Perspektiven für die Ökumene)*. Freiburg i. Br. 2004 s. 203-206.

i publikacjach prasowych⁸ na różne sposoby najpierw przypominał, że jedność jest darem Ducha Świętego (zgodnie z UR i UUS) oraz prezentował postępy na drodze ekumenicznej, nie omieszkiał jednak zasygnalizować oznak zmęczenia, nowych zagrożeń oraz potrzebyżywienia – impulsu.

Podczas obecności w dniu 8 V 2004 r. w Stuttgarcie, jako oficjalny przedstawiciel organu watykańskiego (tzn. Rady ds. Jedności Chrześcijan), powiedział: „Es gibt Anzeichen ökumenischer Müdigkeit, Zeichen eines neuen Konfessionalismus und allerlei Versuche, den weiteren Weg zur Einheit zu untergraben”⁹. Na zakończenie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan w 2005 r. kard. W. Kasper ponownie

⁷ Zob. W. KASPER. *Konfessionelle Identität – Reichtum und Herausforderung*. 30 V 2003 Berlin Ökumenischen Kirchentages; TENŽE. *Ökumene des Lebens (Theologische Grundlegung)*. Referat wygłoszony podczas Deutsche Katholikentag w Ulm 18 VI 2004 r. W podobnym duchu wypowiadał się kard. Kasper, podsumowując obrady konferencji zorganizowanej przez Papieską Radę ds. Jedności z okazji 40-lecia wydania dekretu o ekumenizmie – *Retrospectiva e prospettiva sul cammino ecumenico* (21 XI 2004). Mówiąc o „cieniach” ekumenizmu, powiedział: „Talvolta persistono antichi pregiudizi; spesso la memoria del passato pesa sul presente ed impedisce un futuro comune. Si devono anche lamentare pigrizie e ristrettezze, ed un ripiegamento delle Chiese e Comunità ecclesiali su se stesse. Inversamente, l’ecumenismo diventa a volte preda di un attivismo superficiale o una questione di rapporti puramente formali di cortesia, di diplomazia ovvero di burocrazia. L’immagine dell’ecumenismo, così come esso è compreso dalla Chiesa, è talvolta distorto da malintesi ed abusi, che non soltanto non aiutano, ma provocano reazioni contrarie e sono controproducenti. Soltanto un ecumenismo basato sulla dottrina e la disciplina della Chiesa avrà un futuro. Oggi siamo confrontati a nuove sfide: da una parte, il relativismo e pluralismo qualitativo postmoderno, che non pone più la questione della verità, e dall’altra, un fondamentalismo aggressivo esercitato da sette antiche e nuove sette, con le quali non è possibile per la maggior parte dei casi stabilire un dialogo improntato a rispetto. In alcune Comunità ecclesiali si constata una sorta di un liberalismo dottrinale e soprattutto etico, che crea nuovi dissensi sia all’interno di queste Comunità, che tra di esse e la Chiesa cattolica. Tali sviluppi così detti progressisti minano di fatto il progresso ecumenico”.

⁸ Wywiad z kard. W. Kasperem, przewodniczącym Papieskiej Rady ds. Jedności Chrześcijan udzielony w Würzburgu z okazji ekumenicznego sympozjum ku czci bpa dra Paula Wernera Scheele: *Ökumene – Blick über den nationalen Gartenzaun* (29.11.2004), gdzie stwierdził m.in., że Niemcy nie powinni absolutyzować swych problemów ekumenicznych.

⁹ Zob. W. KASPER. *Ökumene ist Austausch der Gaben*. W: *Miteinander für Europa* (Stuttgart 08.05.04) s. 56; TENŽE. *L’ecumenismo spirituale. Linee-guida per la sua attuazione*. Città Nuova Roma 2006.

z z troską wypowiedział się o aktualnej kondycji i przyszłości ruchu ekumenicznego, mówiąc: „Dai suoi albori, all’inizio del XX secolo, il movimento ecumenico ha conosciute grandi cambiamenti nel mondo e nelle nostre Chiese. La situazione ecumenica stessa è molto diversa. A volte, lo slancio iniziale sembra correre il rischio di scivolare in uno stato letargico e di perdere la sua credibilità. Emergono, da un lato, segni di reticenza e di resistenza e, dall’altro, segni di rassegnazione e di frustrazione”¹⁰. Nieco później, 8 XII 2005 r. Kasper wygłosił wykład z okazji patronalnego święta Filozoficzno-Teologicznej Szkoły Wyższej Księży Pallotyńów w Vallendar, pt. „Zukunft der Ökumene”. Podkreślił w nim, iż ekumenizm powinien być „in der Tat ein Abenteuer des Heiligen Geistes” i w związku z tym sformułował pięć tez¹¹. Stwierdził m.in., iż należy być świadomym, że obojętność, ignorancja i indyferentyzm są największymi wrogami ekumenizmu.

Po przebyciu przez ruch ekumeniczny stuletniej drogi, w 40 lat od zakończenia Soboru Watykańskiego II i po radykalnym świadectwie zaangażowania ekumenicznego danym nam przez Jana Pawła II, stopniowo coraz lepiej pojmujemy Kościół jako wspólnotę oraz to, że za pojęciami ekumenizmu duchowego i duchowości ekumenicznej kryje się kompleksowa trynitarna rzeczywistość.

Kard. Kasper, wypowiadając się po 2001 r. w kwestiach ekumenizmu, wielokrotnie posługiwał się zróżnicowanymi terminami¹². Używa-

¹⁰ Cytowany fragment wypowiedzi kard. Kaspera stanowi część jego homilii wygłoszonej w Rzymie we wtorek, 25 I 2005 r. w trakcie wieczornej liturgii godzin (niezspory): *Settimana di preghiera per l’unità dei cristiani 2005 – Gesù Cristo: il nostro fondamento comune*.

¹¹ Zob. m.in. J. MOLTSMANN. *Bóg w stworzeniu*. Kraków 1985; B. FORTE. *Kościół ikoną Trójcy Świętej (Zarys eklezjologii)*. Tł. A. Nowicki. Wrocław 1991; M. FENSKI. *Klaus Hemmerle und die Ökumene (Weggemeinschaft mit dem dreieinen Gott)*. Paderborn 2002 (Paderborner theologische Studien Bd. 32); BILATERALE ARBEITSGRUPPE DER DEUTSCHEN BISCHOFSKONFERENZ UND DER KIRCHENLEITUNG DER VEREINIGTEN EVANGELISCH-LUTHERISCHEN KIRCHE DEUTSCHLANDS. *Communio Sanctorum* (Die Kirche als Gemeinschaft der Heiligen), Frankfurt am Main [2000; 2003]; A. NOSSOL. *Ekumenizm jako imperatyw chrześcijańskiego sumienia (Przez dialog i pojednanie ku ekumenicznej jedności)*. Opole 2001 (UO-WT: Ekumenizm i Integracja nr 1).

¹² Zaangażowany chrześcijanin, jak i uważny obserwator życia kościelnego zauważył, że zwłaszcza od encykliki Jana Pawła II *Ut unum sint* poświęconej działalności ekumenicznej z 25 V 1995 r. wspomniane uprzednio pojęcia pojawiały się coraz częściej w wielu dokumentach, deklaracjach i wypowiedziach przedstawicieli Kościo-

jąc pojęć: ekumenizm prawdy lub dialog w prawdzie¹³, czyli dialog doktrynalny (UUS 15-16; 28-39, 47) i ekumenizm miłości lub dialog w miłości (UUS 40, 47), twierdził, że powinny być one aktualizowane przez „ekumenizm życia”¹⁴ (UUS 40-42, 49), nazwany przez ks. kard.

ła i nie zawsze były one tylko synonimami. W tym zróżnicowaniu terminów należy postrzegać postępującą recepcję ducha i przesłania Soboru, m.in. w postaci eklezjologii postrzeganej w perspektywie historycznego rozwoju oraz eklezjologii komunii. Niestety prezentowanie rozwoju i sposobu wykorzystania powyższych pojęć wykracza poza ramy niniejszego przyczynku. Zob. S. NAGY *SCJ. Ekumenizm w Pontyfikacie Jana Pawła II*. „Niedziela” 2006 nr 4 s. 8-9.

¹³ W kwestii dialogu ekumenicznego (A – geneza i rozwój; B – podstawy; C – przedmiot; D – warunki; E – formy; F – osiągnięcia), zob. m.in. W. DUDEK. *Dialog ekumeniczny*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 3. Red. R. Łukaszczyk [i in.]. Lublin 1985 kol. 1270-1227. W skrócie możemy powiedzieć, że jest on drugim oprócz dialogu wewnątrz Kościoła, a jednym z czterech głównych dialogów opisanych przez Pawła VI w encyklice *Ecclesiam suam* i jednym z najważniejszych przejawów ruchu ekumenicznego. Pojęcia *ekumenizm prawdy* i *ekumenizm miłości* użył kard. W Kasper m.in. w swym wystąpieniu podczas sesji plenarnej Papieskiej Rady ds. Chrześcijań odbytej w listopadzie 2001 r. Stwierdził tam: „(dobbiamo) riempire di vera vita lo stadio intermedio che abbiamo raggiunto, di una reale anche se non completa communio ecclesiale. «L'ecumenismo dell'amore» [UUS 47] e l'ecumenismo della verità, che mantengono certamente tutta la loro importanza, debbono essere attuati per mezzo di un «ecumenismo di vita»”, „Zob. „Il Regno-attualità” 47:2002 s. 141. Problematykę dialogu w Kościele omówił m.in. Hp. HEINZ. *Unterwegs zu einer dialogischen Kirche*. „Prisma” 1:1989 z. 1 s. 4-11; D. TRACY. *Die römisch-katholische Identität im Licht der ökumenischen Dialoge*. „Concilium” 30:1994 z. 5 s. 451-457.

¹⁴ Jan Paweł II w encyklice *Ut unum sint* stwierdził: „Dialog nie jest skupiony wyłącznie wokół doktryny, ale angażuje całego człowieka: jest także *dialogiem miłości*. Katolicy – głosi Sobór – muszą z radością uznać i ocenić dobra naprawdę chrześcijańskie płynące ze wspólnej ojcowizny, które się znajdują u braci odłączonych. Słuszną i zbawienną jest rzeczą uznać Chrystusowe bogactwa i cnotliwe postępowanie w życiu drugich, którzy dają świadectwo Chrystusowi, czasem aż do przelania krwi. Bóg bowiem w swych dziełach jest zawsze podziwu godny i należy Go w nich podziwiać” (UUS 47). Ponadto oba te terminy: *dialog w prawdzie* i *dialog w miłości* znajdujemy m.in. we wspólnej deklaracji podpisanej w Watykanie 12 X 2002 r. przez papieża Jana Pawła II i prawosławnego patriarchę Rumunii Teoctista. Czytamy w niej: „4. Nello sviluppo dei nostri contatti, dalle Conferenze Panortodosse e dal Concilio Vaticano II in poi, siamo stati testimoni di un promettente ravvicinamento tra Oriente ed Occidente, fondato sulla preghiera, sul dialogo nella carità e nella verità, così denso di momenti di profonda comunione. Per questo vediamo con preoccupazione le difficoltà che attraversa attualmente la Commissione Mista Internazionale di Dialogo tra la Chiesa cattolica e la Chiesa ortodossa e, in occasione di questo nostro incontro, desideriamo formulare l'auspicio che non si tralasci

Kaspra „dłońmi i stopami ekumenizmu”. Zarazem watykański hierarcha stwierdzał z mocą – „to jest prawdziwy ekumenizm”. Pozwala on na doświadczenie odnalezionego braterstwa (UUS 41-42, 49) i efektywną ekumeniczną współpracę (UUS 40).

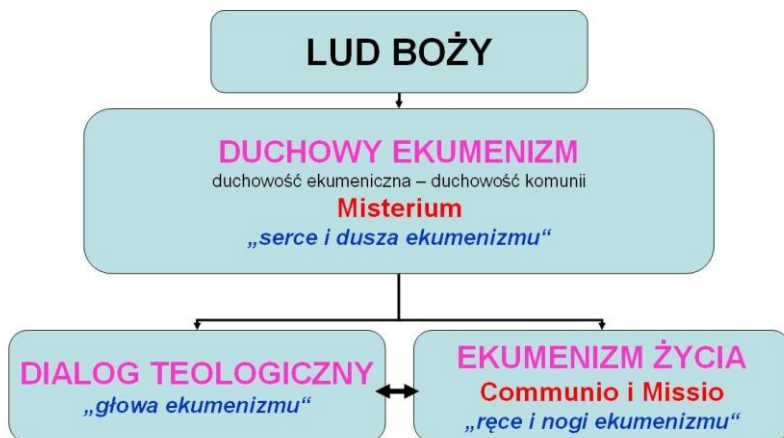
W sytuacji pesymizmu oraz melancholii, jaka zapanowała w ruchu ekumenicznym, oraz trudności piętrzących się na wymagającej płaszczyźnie dialogu teologicznego kard. Walter Kasper za priorytet ekumenizmu postrzega rozwijanie i umacnianie ekumenizmu życia oraz związanej z nim współpracy oraz wymiany darów¹⁵ (UUS 28)¹⁶. Należy tu postrzegać posoborowy paradygmat chrześcijańskiej tożsamości: tajemnica – komunია – misja (według tego teologicznego klucza Jan Paweł II opisał w swych adhortacjach tożsamość osób konsekrowanych, prezbiterów i chrześcijan świeckich).

alcuna iniziativa per riattivare il dialogo teologico e per rilanciare l'attività della Commissione. Abbiamo il dovere di farlo, poiché il dialogo teologico renderà più forte l'affermazione della nostra condivisa volontà di comunione di fronte all'attuale stato di divisione”. Kard. W. Kasper w swym referacie *Konfessionelle Identität – Reichtum und Herausforderung* wygłoszonym w dniu 3 V 2003 r. w Berlinie podczas „Ökumenischen Kirchentages”, określił dialog teologiczny mianem *głowy ekumenizmu* w przeciwieństwie do ekumenizmu duchowego postrzeganego jako *serce ekumenizmu*. Z kolei ekumeniczną współpracę [UUS 40] lub ekumenizm życia nazwał on *dłońmi i stopami ekumenizmu*, a jego konkretyzacją jest *ekumenizm prawdy i ekumenizm miłości*. Z kolei na zakończenie obchodów 40-lecia dekretu ekumenicznego „Unitatis Redintegratio” (21 XI 2004) kard. Kasper w swym wystąpieniu *Retrospektive und Perspektive des ökumenischen Weges* podkreślił z mocą: „Il vero ecumenismo è ecumenismo nella carità e nella verità”.

¹⁵ Terminu *wymiana darów* użył kard. W. Kasper, formułując tezę „Ökumene ist Austausch der Gaben”. Teza ta była zaakcentowana jako jedna z dróg wyjścia ze stanu impasu i pesymizmu w dialogu teologicznym oraz w ruchu ekumenicznym, w wykładzie wygłoszonym najpierw w Berlinie (30 V 2003 r.) podczas „Ökumenischen Kirchentages”, a następnie 8 V 2004 r. w Stuttgarcie podczas ekumeniczno-społecznego zgromadzenia 170 ruchów katolickich i protestanckich „Miteinander für Europa” nadał mu tytuł *Ökumene ist Austausch der Gaben*. Zob. TENZE. *Ökumene ist Austausch der Gaben*. s. 56. W trakcie sympozjum poświęconemu 40-leciu dekretu ekumenicznego *Unitatis redintegratio* (Rocca di Papa, 11-13 Novembre 2004), w dniu jego otwarcia ks. kard. W. Kasper wygłosił referat, w którym podkreślił znaczenie wymiany darów dla rozwoju ekumenizmu Ludu Bożego.

¹⁶ Kard. W. Kasper w artykule opublikowanym przed „Ökumenische Kirchentag” (Berlin, 28 V-1 VI 2003) na łamach bawarskiego dziennika nadał mu wymowny tytuł: *Mehr Leben wagen – Für eine geistliche Ökumene*. Zob. ponadto: TENZE, *Ökumene des Lebens (Theologische Grundlegung)*. Referat wygłoszony podczas „Deutsche Katholikentag” w Ulm 18 VI 2004 r.

CAŁOŚCIOWA WIZJA EKUMENIZMU

1. GŁÓWNE ETAPY ROZWOJU CENTRUM EKUMENICZNEGO W OTTMARING

W Niemczech – ojczyźnie reformacji – ok. 55 mln osób wyznaje jedną z religii chrześcijańskich. Jest wśród nich 27,6 mln ewangelików (żyje tu największa liczba luteran – 13,1 mln, czyli 1/5 w skali świata) i 27,5 mln katolików. Nie mniej, pomimo używania przez niektóre wspólnoty terminu „Ökumenisches Lebenszentrum”, biorąc pod uwagę jego ścisłą wymowę, zakres i okres działania, należy stwierdzić, iż Ottmaring, położony na rogatkach miasta Augsburga, jest jedynym tego typu centrum w skali całego kraju. Za oficjalną nazwą „Ökumenisches Lebenszentrum Ottmaring” (w poniższym przyczynku używamy spolszczonej nazwy Centrum Życia Ekumenicznego), skrywa się od bez mała 40 lat (erygowane w 1968 r.) ekumenizm życia. Jest on tu realizowany na serio, jak to podkreśla wielu specjalistów i gości, przez 120 mieszkańców katolików i protestantów, przybyłych niekiedy z odległych stron Niemiec i Europy.

U genezy tutejszego wydarzenia należy postrzegać m.in. duchowe owoce stopniowego odradzania się w protestantyzmie form życia wspólnotowego, nacechowanego praktyką rad ewangelicznych, zanegowanych w wyznaniu augsburskim z 1530 r. (por. art. 20 i 27). Ujawnił się on w połowie XIX w. Jego pierwszy trend zaznaczył się działalnością ukierunkowanych na pracę charytatywno-dydaktyczną wspólnot diakonów i diakonis. Drugi, nieco późniejszy nurt stanowi tzw. ruch bractw żywotny w pierwszej połowie XX w. Istnienie tego typu wspólnot dopiero pod koniec lat siedemdziesiątych spotkało się z aprobatą najwyższych organów Kościoła ewangelickiego (1993 i 1997) oraz tzw. Raportu z Malty z 1980 r.¹⁷ Z tego nurtu wyrosło jedno z

¹⁷ Sytuację w tym względzie zmienił dopiero dokument *Wszyscy pod jednym Chrystusem*. Zauważa on, iż czasy się zmieniły i tanta ostra krytyka staje się zasadniczo bezprzedmiotowa. Nawet życia monastycznego strona luterkańska nie piętnuje jako robaczywego owocu z pelagiańskiego kwiatu. Monastyczne formy życia wspólnotowego, jako sposób radykalnego urzeczywistniania Ewangelii, jest tak dla katolików, jak i dla luteranów i teologicznie, i praktycznie uprawnioną możliwością, jeśli nawet w szczegółach, przy dzisiejszym stanie dialogu, pozostaje dotąd sprawą otwartą. Zob. dokument *Wszyscy pod jednym Chrystusem* (1980, opublikowany w związku z 450. rocznicą ogłoszenia Konfesji Augsburgskiej; tzw. Raport z Malty) polski przekład.

ok. 70 bractw i wspólnot ewangelickiego Kościoła Niemiec (zrzeszają one ok. 6,5 tys. wiernych)¹⁸, w tym zaliczane do najstarszych – Bractwo Życia Wspólnego¹⁹. Powstałe w 1905 r. k. Zurychu, w 1928 r. już jako gałąź niemiecka, ale jego właściwy rozwój przypadł dopiero na lata powojenne. Jest ono jednym z dwu aktorów wydarzenia Centrum Życia Ekumenicznego Ottmaring.

Jeśli idzie o Kościół katolicki, to możemy powiedzieć, że zarówno z pewnym wyprzedzeniem, ale w większości równoległe z II Soborem Watykańskim przeszła przez Kościół fala ożywienia i odnowy. Jej znakiem stały się między innymi nowe ruchy eklezjalne zrzeszające przeważnie chrześcijan świeckich. Ten ruch odnowy niektórzy usiłują określać chrześcijaństwem nowej diaspory. Jest on już jednak znaczącym faktem, bowiem w Kościele katolickim swą przynależność do ruchów ujawnia ok. 80 mln wiernych, czyli ok. 10% populacji katolików. Co więcej, w XX wieku Duch Święty, jak gdyby w odpowiedzi na głębokie podziały spowodowane m.in. na skutek dwu wojen światowych i coraz groźniejszych ideologii, z nową dynamiką realizował proces jednoczenia Ludu Bożego i dlatego przekroczył bariery, które tak długo dzieliły chrześcijan. Najpierw zaczął pokonywać granice wyznaniowe, potem granice kulturowe. Trzecią barierą, którą przekroczył Duch Święty jest granica pomiędzy klerem a laikatem. W ruchach religijnych, które powstały w XX w. chrześcijanie świeccy odkryli swą szczególną godność. Ponadto świeccy uświadomili sobie, iż obok chrztu św. są wyposażeni w dary duchowe, z którymi mogą skutecznie wychodzić naprzeciw szczególnym wyzwaniom Kościoła i pluralistycznego społeczeństwa. Po koniec stulecia szczególnie

W: *Ewangelia a Kościół, czyli tzw. Raport z Malty*. W: S. C. NAPIÓRKOWSKI, *Wszyscy pod jednym Chrystusem. Ogólnokościelny dialog katolicko-luterański*. Część 1: *Lata 1965-1981*. Lublin 1985 s. 117-137.

¹⁸ Zob. I. REIMER. *Verbindliches Leben in Bruderschaften, Komunitäten, Lebensgemeinschaften*. Stuttgart 1986 s. 24-25; *Evangelische Komunitäten* (Bericht des Beauftragten des Rates der Evangelischen Kirche in Deutschland für den Kontakt zu den evangelische Komunitäten Bischof i. R. Prof. Dr. Ulrich Wickens), (Hannover 1997) (EKD Texte, 62); W. POLLMER. *Die evangelische Räte im bruderschaftlichen Leben der evangelischen Kirche*. „Carisma” März-April 1992 s. 5-9; TENZE. *Ein „Mikrokosmos” der Kirche (Bruderschaften und Kommunitäten im evangelischen Raum)*, (maszynopis z dn. 4 IX 1998).

¹⁹ Zob. I. REIMER. *Verbindliches Leben in Bruderschaften, Kommunitäten, Lebensgemeinschaften*, Giessen-Basel 1999 s. 61-63.

cenne i wręcz prorocze okazał się na tym polu duszpasterskim inicjatywy Jana Pawła II.

W trudnych dniach II wojny światowej, począwszy od lat 1943/1944, Bóg zaczął w Europie powoływać do życia coś zupełnie nowego w znaczeniu chrześcijańsko-społecznym. W latach 40. XX w. zupełnie nieoczekiwanie narodziły się nowe wspólnoty religijne. To właśnie w tym czasie w Kościele katolickim we Włoszech powstał Ruch Focolari (w Trydencie 1943 r.), drugi „aktor ekumenicznego spektaklu” życia Ottmaring. Po okresie załazkowym, trwającym do końca lat 50., można wskazać etap pierwszych kontaktów przedstawicieli Bractwa Życia Wspólnego i Ruchu Focolari, a następnie już regularnych wizyt i małych kongresów przypadających na lata 1960-1968²⁰. W ich programie były m.in. audiencje u papieża i przewodniczącego Sekretariatu ds. Jedności Chrześcijan, ale głównie modlitwy w miejscach charakterystycznych dla pierwszych chrześcijan.

Po bardziej wnikliwym poznaniu realizowanych ideałów ewangelicznych, celów, właściwej dla każdej ze wspólnot tożsamości, odpowiedzialni za Ruch Fokolari, a z drugiej za Bractwo Życia Wspólnego, latem 1965 r. podjęli w Loppiano (miasteczku tegoż ruchu k. Florencji) decyzję o otwarciu w Ottmaring k. Augsburga Centrum Życia Ekumenicznego. Zamiar ten spotkał się z aprobatą kompetentnych niemieckich biskupów obu wyznań.

Uroczystość inauguracji Centrum Życia Ekumenicznego (22 VI 1968 r.) należy uznać za kulminacyjny punkt dotychczasowych 8-letnich obopólnych kontaktów pomiędzy tutejszymi członkami Bractwa Życia Wspólnego oraz Ruchu Fokolari. Początkowo przedstawiciele obu wspólnot stanowili krąg ok. 30 osób. W krótkim czasie, tzn. już w okresie 1970-1975, osiedle usytuowane w Ottmaring osiągnęło liczbę 120-140 mieszkańców (w tym ok. 30 dzieci). Poświęcenie kongresowo-hotelowego obiektu Centrum Życia Ekumenicznego miało miejsce 1 V 1976 r. W zależności od okresu było tu reprezentowanych ok. 5-10 narodowości. Do dyspozycji mieszkańców było już ok. 28 domów. Do Ottmaring przybywało wielu odwiedzających, coraz częściej organizowano tu sesje i kongresy. Po 1976 r. Centrum Życia

²⁰ Zob. Br. W. POLLMER. *Historia Centrum Życia Ekumenicznego w Ottmaring 1924-1976* (wersja studyjna opracowana na użytek wewnętrzny, maszynopis; oryginał w wersji niemieckiej).

Ekumenicznego podejmowało ok. 9 tys. osób rocznie. Pielęgnowana była działalność formacyjna członków, własnych wspólnot i związków z nimi dzieł.

Okres 1981-1988 można nazwać etapem kryzysu wzrostu i nowej dojrzałości mieszkańców Centrum Życia Ekumenicznego. We wrześniu 1981 r. zapadła decyzja o otwarciu tzw. szkoły ekumenicznej. Jest to inicjatywa Ruchu Fokolari, której cel stanowi pogłębienie wśród swych odpowiedzialnych i członków znajomości historii, tradycji i eklezjologii innych Kościołów chrześcijańskich i umiłowania ich jak swego oraz zapoznawanie ich z najważniejszymi wydarzeniami ekumenicznymi oraz efektami dialogu teologicznego.

W pierwszej połowie lat 80. w Centrum Życia Ekumenicznego zaznaczył swoją obecność bolesny proces kryzysu wzrostu, związany z doprecyzowaniem niektórych postaw, profilu działalności i perspektyw dalszego rozwoju. Pomimo iż obie wspólnoty realizujące wspólną misję w Ottmaring poznawały się w coraz większym stopniu, dochodziło jednak do nieporozumień. Ciągłe na nowo odkrywano, jak totalnie różnymi dziełami Boga są Bractwo Życia Wspólnego i Ruch Fokolari.

Lata 1988-1999 można już śmiało nazwać etapem przełomu Centrum Życia Ekumenicznego. W roku 20. jubileuszu istnienia Centrum za jeden z zewnętrznych znaków przełomu należy przyjąć fakt przyznania Chiarze Lubich (1920-2008) nagrody pokojowej miasta Augsburga za zasługi na rzecz miasta i ekumenizmu. Ponadto w tym samym roku (24 XI 1988) odbyło się tu ekumeniczne spotkanie 15 biskupów. Następne pięć, sześć lat, a zwłaszcza okres 1999-2004, uświadamiają niezwykle wyraziście specyficzną misję Centrum Życia Ekumenicznego Ottmaring jako miejsca spotkania i diakonii dla jedności ruchów kościelnych różnych wyznań.

W swojej ponad 30-letniej historii Centrum Życia Ekumenicznego niestrudzenie pielęgnowało gościnność ułatwiającą katolickim i ewangelickim ruchom i wspólnotom wzajemne poznanie, umacnianie własnej tożsamości i konkretnej współpracy. Po upływie prawie 35 lat, naznaczonych również przyjętym cierpieniem, trud ten został ubogacony szczególnym *kairos*. Po przedpołudniowej uroczystości podpisania w Augsburgu wspólnej deklaracji o usprawiedliwieniu (31 X 1999 r.), popołudniem w Ottmaring spotykali się odpowiedzialni 15 ruchów i stowarzyszeń Kościoła ewangelickiego z tzw. forum Treffen

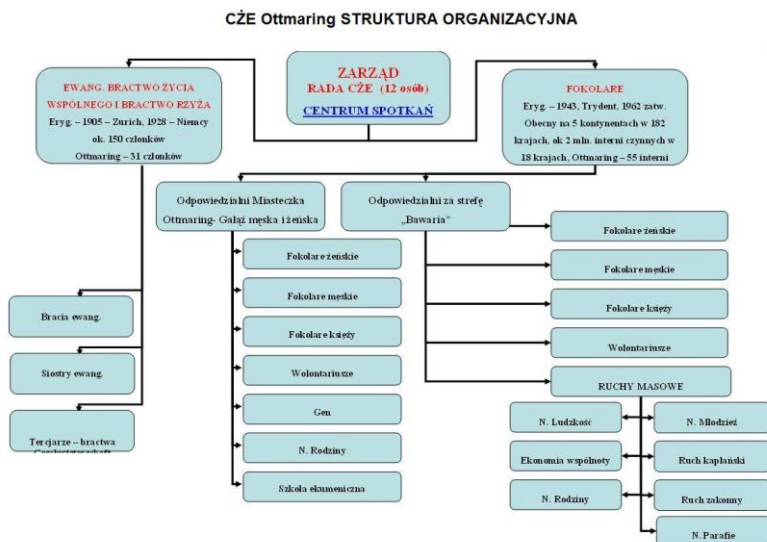
von Verantwortlichen z odpowiedzialnymi dwóch ruchów powstałych we Włoszech – Andrea Riccardim (Sant' Egidio) i Chiarą Lubich założycielką Ruchu Fokolari. Odpowiedzialni obecni w sali Centrum Życia Ekumenicznego chcieli z pierwszej ręki usłyszeć nieco więcej o doświadczeniu „bierzmowanych” przez papieża Jana Pawła II ruchów katolickich w Rzymie w uroczystość Zesłania Ducha Świętego 1998 r. i ich nowej komunii.

Patrząc z perspektywy czasu, można już twierdzić, że w dniu 31 X 1999 r., bezpośrednio po podpisaniu wspólnej deklaracji nt. prawdy o usprawiedliwieniu (od ponad czterech wieków dzielącej chrześcijan) w Ottmaring spotkały się oba postrzegane m.in. w Europie nurty rozwoju życia wspólnotowego wśród chrześcijan, tzn. wyznania ewangelickiego i katolickiego. Spotkanie to nie było tylko epizodem, ale swego rodzaju Emaus ruchów kościelnych i to nie tylko dla Niemiec, oraz stacją inicjującą kolejne etapy i spotkania wspólnej drogi. Podjęły ją kolejne ruchy i wspólnoty i tak doszło do spotkania „Razem dla Europy” Stuttgart 2004. Następne takie spotkanie przewidziane zostało na rok 2007 i miało już zasięg ogólnoeuropejski. Tymczasem wielu członków niemieckiego forum odpowiedzialnych za ruchy i wspólnoty stwierdziło, że Ottmaring, ze względu na łaskę, jaką tu otrzymała, będzie ich wspólnym domem i miejscem kolejnych spotkań.

2. DWAJ PARTNERZY CHRZEŚCIJAŃSKIEGO DIALOGU

Podmiotami ekumenicznego wydarzenia Ottmaring są dwie, diametralnie różne wspólnoty religijne, powstałe w pierwszej połowie XX w. w Niemczech i we Włoszech. Tworzą je z jednej strony członkowie protestanckiego Bractwa Życia Wspólnego – jednego z najstarszych w Niemczech, i sfederalizowanego z nim Bractwa Krzyża, a z drugiej katolickiego Ruchu Fokolari o wymiarze międzynarodowym, złożonej strukturze (18 gałęzi i wiele ruchów masowych). Obie wspólnoty różnią się nie tylko wyznaniem, ale liczebnością, w proporcji 1 do 1000 (gdyby tylko uwzględnić liczbę w pełni zaangażowanych członków Ruchu Fokolari), kontekstem kulturowym, zakresem rozprzestrzenienia oraz genezą, czasem powstania, specyfiką, formami apostołatu itd. Mówiąc krótko, są to w pewnym sensie dwie „boże sieci” (Mt 13,47; w języku niemieckim można użyć terminu Netzwerk).

Dążenie do federacji, kongregacji było już w pierwszej połowie XX w. zjawiskiem typowym dla protestantyzmu w Niemczech, które praktycznie do końca tego stulecia pozostawało nieznane dla nowych wspólnot religijnych w Kościele katolickim. Przy czym Ruch Fokolari poprzez potężną strukturę stanowi wielki Netzwerk – wielką „bożą sieć”.

a) Katolicki Ruch Fokolari (1943 r.)

U genezy Ruchu Fokolari stoi doświadczenie życia wspólnego inicjatorce Chiary Lubich oraz związanej z nią grupy włoskich dziewcząt z Trydentu²¹. Po aprobacie ze strony miejscowego biskupa w 1947 r., w 1948 r. powstała również wspólnota męska i odnotowano szybki rozwój ruchu we Włoszech, a po 1952 r. w Europie²²; od 1959

²¹ Zob. *Die Bewegung der Fokolare*. Red. A. Diana. München 1978² s. 6-14; *Die Fokolar-Bewegung. Entstehung-Geistliche Grundlinien Initiativen*. Red. S. Veronesi. München 1993.

²² Zob. *Chiara Lubich und die Fokolar-Bewegung (Gespräche mit der Gründerin)*. Red. R. Betz. München 1982 s. 28-41; *Wo Zwei Oder Drei* (Kurzinformation über Fokolar-Bewegung). Red. H. Köppl. München 1981² s. 25.

r. w Ameryce Łacińskiej i Ameryce Pn.; od 1966 r. w Afryce, w Azji, a od 1967 r. w Australii²³. W 1962 r. ruch został zaaprobowany przez papieża Jana XXIII, uzyskując status publicznego stowarzyszenia wiernych z oficjalną nazwą Opera di Maria i odrębnymi statutami dla gałęzi męskiej i żeńskiej. Kolejne wersje i modyfikacje statutów uwzględniających również działalność Rady Koordynacyjnej dla ok. 2 mln uczestników ponad 150 tys. członków i ok. 3 tys. osób konsekrowanych w ponad 180 krajach na wszystkich pięciu kontynentach, zatwierdził Paweł VI w 1965 r., a w ostatnim okresie także Jan Paweł II. Liczne ekumeniczne kontakty spowodowały otwarcie w 1960 r. specjalnego sekretariatu tzw. „Centro Uno”²⁴.

Cel, dla którego powstał ten ruch, to współpraca na rzecz realizacji modlitwy – testamentu Jezusa: „Aby wszyscy byli jedno” (J 17,21) – współdziałać z Kościołem na rzecz pełnej jedności pomiędzy chrześcijanami. Ponadto ruch pragnie rozwijać współpracę z wyznawcami innych religii, kultur i wszystkimi ludźmi dobrej woli, aby w ten sposób urzeczywistniać i rozszerzać powszechne braterstwo. Wraz z rozwojem ruchu coraz bardziej intensywnie pielęgnowane były cztery główne dialogi: 1) pomiędzy katolikami; 2) pomiędzy chrześcijanami różnych wyznań, 3) z wyznawcami różnych religii i 4) z osobami różnych przekonań.

U podstaw działania stoi duchowość jedności²⁵ (wyrosła z Ewangelii), która zarazem podkreśla wartości żywotne w innych religiach i kulturach. Jest ona przeżywana na różny sposób. Ruch Fokolari, ze

²³ Zob. T. FITYCH, Ł. KAMYKOWSKI. *Fokolarini, Movimento dei Focolari*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 5. Red. L. Bieńkowski [i in.]. Lublin 1989 kol. 364-365.

²⁴ Zob. *Chiara Lubich und die Fokolar-Bewegung*. s. 56-69.

²⁵ Duchowość jedności jest duchowością wspólnotową (komunii), każdy człowiek jest drogą dojścia do Boga, a relacje urzeczywistniane w duchu Nowego Przykazania prowadzą we wszystkich aspektach i dziedzinach życia do zaspokojenia głębokiego pragnienia braterstwa i jedności, jakie charakteryzuje każdą osobę. Jej korzenie tkwią w kluczowych słowach Ewangelii, a między nimi zachodzi wzajemna korelacja. Oto one: 1) Bóg odkrywany jako Miłość, Ojciec rodziny ludzkiej; 2) wola Boża, droga świętości dla wszystkich i odpowiedź na Jego miłość; 3) przeżyta Ewangelia jako odpowiedź na Jego miłość; 4) miłość do brata to słowo, w którym streszcza się całe prawo i prorocy oraz złota reguła każdej religii; 5) miłość wzajemna, Nowe Przykazanie Jezusa, serce Ewangelii; 6) obecność Jezusa pośrodku nas obiecana tym, którzy są zjednoczeni w Jego imię; 7) klucz jedności Jezus Ukrzyżowany i Opuszczony; 8) Maria, matka jedności naśladowana jako model miłości wobec ludzkości.

względem na zróżnicowanie i wiek uczestników – dzieci, młodzież, dorośli, rodziny, zakonnicy i siostry zakonne, księża i biskupi – stanowi jeden organizm, ale ma 18 odgałęzień i kilka ruchów masowych, dotyczących różnych środowisk społecznych. W centrum ruchu znajdują się *fokolare* (męskie i żeńskie) – małe wspólnoty życia konsekrowanego nowego stylu, złożone z osób świeckich i małżonków, całkowicie poświęconych Bogu i realizujących ideały ewangeliczne w życiu codziennym.

*b) Wspólnota ewangelicka: Bractwo Życia Wspólnego (1905 r.)
i Bractwo Krzyża (1957 r.)*

Przybliżając postacie luteran mieszkających w Ottmaring, należy wskazać zwłaszcza na Ulrikę Vosgerau, jedną z przedstawicielek stulej wspólnoty żeńskiej, oraz wymienić ich trzy typy bractw i wspólnot o odmiennym rodowodzie (spośród ok. 50 istniejących w środowisku niemieckich ewangelików), które aktualnie tworzą swego rodzaju niewielki Netzwerk – Bractwo Życia Wspólnego²⁶. Są to: Bractwo Życia Wspólnego (założone w 1905 r. w Zurychu²⁷, a w 1928 r. w Bawarii; aktualnie ok. 150 członków)²⁸; Bractwo Krzyża (powstałe

²⁶ Zob. U. VOSGERAU. *Leben unter dem ökumenischen Sakrament der Fusswaschung*. Regensburg (1997). Praca magisterska napisana na Wydziale Filozoficznym, przy katedrze teologii protestanckiej Uniwersytetu w Regensburgu, pod kier. prof. dr. H. Schwarza.

²⁷ W jednej ze swych inspiracji (traktat T. a Kempis *O naśladowaniu Chrystusa*) oraz nazwie nawiązuje ono do ruchu Bracia Wspólnego Życia zainicjowanego przez Gerharda (Geert) Groote (*1340-†1384). Podkreślali oni wartość ascetycznego i pobożnego życia w służbie Boga i bliźniego, żyli we wspólnotach, krytykowali nadużycia kleru, zakładali szkoły i przepisywali księgi. Ponadto już w swej nazwie członkowie Bractwa Życia Wspólnego pragnęli uzewnętrznić gotowość rozwijania kontaktu z innymi bractwami. Zob. VOSGERAU. *Leben*. s. 17.

²⁸ Trzy gałęzie bractwa (będące od ok. 1919 r. członkiem Christentumsgesellschaft, podobnie jak i Bruderschaft vom Kreuz) tworzą bracia i siostry żyjący w celibacie i dziewictwie oraz małżonkowie i wdowy (ci ostatni to tercjarze określani mianem Geschwister). Zob. VOSGERAU. *Leben*. s. 11-19; *Die Bruderschaft vom gemeinsamen Leben (Geschichte und Bekenntnis), Vereinigung vom gemeinsamen Leben Friedberg-Ottmaring*. Wyd. popr. 1993² s. 2-11 (dalej skrót: BvGL).

w 1958 r. ale początkami sięga 1946 r., ok. 106 członków)²⁹ oraz ruch Monachijski Krąg Domowy (powstały w 1957 r.)³⁰.

W nawiązaniu do reguł zakonnych św. Pachomiusza, a zwłaszcza św. Bazylego, strukturę Bractwa Życia Wspólnego stanowią trzy typowe gałęzie. Są to bracia i siostry żyjący w dziewictwie i tzw. tercjarze (Geschwister), jakimi są małżonkowie. W 1906 r. została sformułowana pierwsza reguła dla braci i żyjących w dziewictwie (konfraternia miała już wówczas kształt stowarzyszenia)³¹. Z biegiem czasu powstawały kolejne wersje osobnych reguł dla braci, sióstr i małżonków żyjących zarówno w Szwajcarii, jak i w Niemczech. Po czym pojawiały się nowe, aktualizowane ich wersje (zagadnienie to nie doczekało się jeszcze właściwego opracowania). W 1953 r., czyli po 15 latach istnienia niemieckiej gałęzi, Bractwo Życia Wspólnego posiadało kolejną zmodyfikowaną regułę³². Akcentowała ona zawsze Pismo św. jako podstawowy typ orientacji. W 1956 r. powstała bardzo zwięźle sformułowana dwustronicowa reguła skupiona na tajemnicy trynitarniej miłości (Rz 8,35-37) i testamencie Jezusa (J 17,21) (kolejną jej wersję opracował pastor Klaus Heß po 1980 r.).

W sytuacji, kiedy wierni Kościoła ewangelicko-luterańskiego w okresie XVIII-XX w. poszukiwali swej nowej tożsamości w grupach i stowarzyszeniach inspirowanych ideałami neopietyzmu, ortodoksji, liberalnego oświecenia oraz ruchu biblijno-ekumenicznego, pierwotny tron Bractwa Życia Wspólnego wyrósł z tradycji Schweizerischen Diakonieverein in Nidelbad (było ono niezależne od znanych dotąd wyznań)³³, skąd wywodzili się pierwsi dwaj bracia³⁴ założyciele: Gott-hilf Haug i Jakob Schelker.

²⁹ Zob. VOSGERAU. *Leben*. s. 20-26.

³⁰ W odróżnieniu od poprzednich dwóch wspólnot, gdzie swego rodzaju tożsamość i w pewnym sensie duchowość (termin praktycznie nieużywany w środowisku protestanckim) autorka zaprezentowała jako samoświadomość (Selbstverständnis) tylko w tym przypadku mówi ona o strukturze i zadaniach kręgu monachijskiego. Zob. VOSGERAU. *Leben*. s. 27-30.

³¹ Zob. *Sammelblatt*. s. 5.

³² Zob. G. WEIBU. *Die Heidenheimer Bruderschaft vom gemeinsamen Leben*. „Quatember” 1953 s. 168-169.

³³ Pierwsze historycznie i źródłowo udokumentowane wzmianki na temat Nidelbad w Rüschtikon spotykamy w 1513 r. Jakob Schelker, Gotthilf Haug i siostra pierwszego Lina Schelker w 1908 r. zainicjowali powstanie stowarzyszenia Schweizerischen Diakonieverein i jego gałęzi Diakonienhaus St. Stephanus Nidelbad. Był on traktowa-

3. EKUMENIZM ŻYCIA – KOMUNIA

W przeciągu prawie 40 lat dwaj główni „aktorzy” to jedno z największych w Niemczech ewangelickich bractw Bractwo Życia Wspólnego i praktycznie największy ruch katolicki Ruch Fokolari. Reprezentują sobą ekstremalnie różne struktury, liczebność, zasięg działania, typ charyzmatu itd. Wspólna jest im pasja na rzecz realizacji testamentu Jezusa: „Aby byli jedno” (J 17,21), realizacja powszechnego braterstwa, konsekwencja we wcielaniu w życie inspiracji Ducha Świętego, odwaga podjęcia wspólnej drogi, przyjęcie napotkanych trudności. Owocem było cenione świadectwo ekumenizmu życia, odkrywanie braterstwa i narodziny w Ottmaring swego rodzaju Emaus, ważnej stacji dla przełomu w jedności ruchów.

Jan Paweł II uwypuklił ważną zależność pomiędzy pogłębianiem komunii Ludu Bożego a przyszłością ekumenizmu. Papież napisał: „Wzrost komunii, któremu towarzyszy nieustanna reforma, realizowana w świetle Tradycji apostoelskiej, jest w obecnej sytuacji Ludu Bożego niewątpliwie jedną z najbardziej charakterystycznych i najważniejszych cech ekumenizmu. Z drugiej strony, jest to także zasadnicza gwarancja jego przyszłości” (UUS 17). Komunia kościelna, w przeciwieństwie do przesadnej unifikacji, stwarza zdrową przestrzeń dla usprawiedliwionej różnorodności charyzmatów i tradycji w zakresie duchowości, liturgii, teologii, struktur kościelnych, ewangelizacji, sposobów podejmowania wiążących decyzji, inkulturacji itd.

ny jako wyznaniowo niezależna wspólnota o jednoznacznie określonym profilu. Jej cel wyznaczała posługa o charakterze religijnym, socjalnym i politycznym. Stowarzyszenie Verein Diakonenhaus St. Stephanus – Nidelbad realizowało swoją misję w przestrzeni dom gości, hospicjum dla chorych i szkoła diakonii.

³⁴ Bliższe wyjaśnienie biblijnej koncepcji brata i braterstwa sformułował w 1956 r. brat Eugen Karl Belz (*2 IX 1900 Stuttgart, z zawodu bankowiec), był on wielką charyzmatyczną osobowością bractwa oraz pierwszym i najdłużej posługującym przewodniczącym. Po nawiązaniu kontaktu z Bractwem Życia Wspólnego w 1924 r., założyciel niemieckiej gałęzi bractwa 29 VII 1928 r. Nie mogąc z powodu sytuacji politycznej udać się do Szwajcarii, osiedlił się w Heidenheim (środkowa Frankonia), gdzie w tym samym roku otworzył Bruderhaus St. Wunnibald. W 1928 r. w nowo otwartym domu braci prowadził wspólnotowe życie z bratem Gotthilfem Haug. Zob. BvgL s. 45-48; VOSGERAU. *Leben*. s. 14.

Już na wstępie charakterystyki komunii pielęgnowanej w Centrum Życia Ekumenicznego pragniemy jednoznacznie podkreślić, iż w Ottmaring nie praktykuje się interkomunii i nie zacierają różnic konfesyjnych. Im bardziej jest to wymagające, tym bardziej w prawdziwy sposób przeżywa się tu braterstwo, chrześcijańską wspólnotę jedności w ubogacającej różnorodności. Katolicycy mieszkańcy ekumenicznego osiedla są wdzięczni ewangelickim braciom i siostrą za postawę akceptacji i wspólnego dźwignia konsekwencji wyznaniowego podziału.

EKUMENIZM DUCHOWY: TAJEMNICA – MISTERIUM

BŻW – BK	CZE Ottmaring	FOKOLARE
według swego charyzmatu:	wspólnie:	według charyzmatu jedności i statutów:
SIOSTRY w. modlitwy wg swego rytmu życia w kaplicy domowej	w. modlitwa o jedność chrześcijan w kaplicy CZE, godz. 18.30 (ndz, pn, wt, czw)	<i>codziennie</i> : modlitwa indywidualna (oraz brewiarz u osób konsekrowanych); życie Słowem Życia; medytacja; różaniec; nawiedzenie Najśw. Sakr.; Eucharystia
BRACIA w. modlitwy wg swego rytmu życia	ABENDMAHLFEIER w kaplicy CZE, godz. 18.30 (śr)	mówiąc krótko – życie duchowością jedności zogniskowaną na Mt 18,20 i Jezusie Ukrzyżowanym (<i>idzie o konkretnie przeżywaną komunię z Jezusem obecnym w Słowie, bracie i Eucharystii</i>)
RODZINY w. modlitwy w kaplicy BŻW, godz. 7.45 (pn-pt)	EUCHARYSTIA w kaplicy CZE, godz. 18.30 (pt)	<i>okresowo</i> : sakrament pojednania; dni skupienia (co miesiąc)
SIOSTRY – BRACIA – RODZINY w. modlitwa o jedność chrześcijan, godz. 11.00 (pn-sob)	WIECZÓR DUCHOWOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ I BIBLIJNEJ raz w miesiącu, godz. 20.00 (czw)	letnie Mariapoli wspólne rekolekcje dla wszystkich powołań i ruchów „Dzieła Maryi”
ABENDMAHLFEIER w kaplicy BŻW 2 razy w miesiącu	TYDZIEŃ MODLITW O JEDNOŚĆ	
Słowo życia (1 zdanie Ewangelii na miesiąc)		

EKUMENIZM ŻYCIA: WSPÓLNOTA – COMMUNIO

BŻW – BK	CZE Ottmaring	FOKOLARE
wg swego charyzmatu:	wspólnie:	wg charyzmatu jedności i statutów:
SIOSTRY – BRACIA – RODZINY i tzw. „tercjariusze” (Geschwister) raz w tygodniu	KRĄG MĘŻCZYŹN pierwszy poniedziałek miesiąca ŚNIADANIE KOBIET pierwsza środa miesiąca ŚNIADANIE KSIĘŻY I PASTORÓW godz. 7.30 każdy czwartek; fokolare księży – Haus P VI WIECZÓR SPOTKANIA CZE trzeci czwartek miesiąca; sala CZE WSPÓLNE ŚWIĘTOWANIE urodzin, jubileuszy, gości itd. ŚWIĘTO SASIADÓW raz w roku, latem WSPÓLNE WYCIECZKI raz w miesiącu WSPÓLNY WEEKEND w lipcu	każde fokolare żeńskie, męskie i kapłańskie raz w tygodniu WIECZÓR MIASTECZKA – (wszystkie powołania i ruchy masowe) raz w miesiącu

Niezależnie od odesłania Czytelnika do charakterystyki zredagowanych w postaci tabel pragniemy uzupełnić je kilkoma ważnymi zasadami wpływającymi z duchowości komunii. Codziennosc w Ottmaring wyraża się w interpersonalnych relacjach pomiędzy mieszkańcami, jak i wspólnotami (ucieleśniana proegzystencja). Dąży się tu konsekwentnie do tego, aby wzajemna miłość, którą proponuje nam Ewangelia, była widoczna we wszystkich aspektach życia.

Pewna liczba mieszkańców realizuje swoje powołania zawodowe w różnych środowiskach, inni pracują w swych bractwach i ruchu lub na rzecz tutejszego Centrum. Wspólne decyzje dotyczące Centrum

Życia Ekumenicznego w Ottmaring podejmuje się w ramach tzw. małego kręgu, który tworzy ok. 12 osób. Dominującym kryterium nie jest tu zasada większości głosów (wyływająca z parlamentarnej demokracji). Wręcz przeciwnie, przy rozstrzygnięciach dąży się do jednomyślności.

EKUMENIZM ŻYCIA: MISJA – MISSIO

BŻW – BK	CZE Ottmaring	FOKOLARE
wg swego charyzmatu:	wspólnie:	wg charyzmatu jedności i statutów:
własny apostołat	<p>osobiste spotkanie biskupów: katolickiego biskupa Augsburga i ewanangelicko-luterańskiego regionalnego biskupa Augsburga, cały dzień, dwa razy w roku, od 35 lat</p> <p>spotkanie międzynarodowych organizacji ekumenicznych</p> <p>miejsce sesji formacyjnych diecezjalnych i mieszanych komisji ekumenicznych</p> <p>udzielanie sal konferencyjnych i świadectwa przeżytej jedności członkom innych ruchów</p> <p>(I-XI 1999) sekretariat przygotowujący uroczystość podpisania w Augsburgu wspólnej Deklaracji o usprawiedliwieniu (31 X 1999)</p> <p>Miejsce spotkań „grupy 27 odpowiedzialnych” katolicko-protestanckich ruchów i jeden z pięciu sekretariatów przygotowujących wspólne zgromadzenie religijno społeczne członków 170 ruchów: Stuttgart 6-8 V 2004 „Wspólnie dla Europy” sekretariat dla Stuttgart „Wspólnie dla Europy” 2007</p>	<p>apostołat indywidualny i wspólnotowy w realizacji czterech dialogów; m.in. poprzez oddziaływanie ruchów masowych „Dzieła Maryi”</p>

W sytuacji uciążliwości i ograniczeń wieku oraz wymagających sytuacjach życiowych pragnie się łączyć wszystkie cierpienia z Jezusem ukrzyżowanym i traktuje się je jako istotny wkład do realizacji misji Centrum Życia Ekumenicznego.

W kontaktach z zapraszanimi grupami, z którymi również pragnie się przeżywać wspólnotę (komunię), ma się świadomość, że dary powierzone przez Boga jednej grupie są podarowane całemu Ludowi Bożemu. W tym celu na różne sposoby pielęgnuje się wymianę darów.

O pozostałych charakterystycznych cechach i sposobach przeżywanej komunii życia w Centrum Życia Ekumenicznego mówimy już na sposób fleszowy, prawie na zasadzie słów kluczowych:

- prymat miłości podczas pracy i odpoczynku;
- codzienna modlitwa w intencji jedności chrześcijan;
- wieczory poświęcone pogłębianiu wzajemnego poznania i świadomości biblijno-eklezyjalnej;
- wieczory spotkań mieszkańców miasteczka w celu wymiany doświadczeń;
- spotkania dla przyjaciół i sąsiadów Centrum Życia Ekumenicznego;
- spotkania z zaproszonymi gośćmi i wspólnotami w celu umacniania więzi eklezyjalnych i jedności.

a) Mieszkańcy i goście

W gronie ok. 120 stałych mieszkańców spotykamy obywateli Niemiec (przybyłych z różnych części tego kraju), przedstawicieli 4-5 narodowości (w tym dwu kontynentów) oraz wielu profesji, m.in.: robotników, nauczycieli i katechetów, gospodyni domowych, artystów, architektów, lekarzy, pielęgniarek, dziennikarzy, inżynierów różnych specjalności i kierowników firm różnej wielkości.

W strukturze ekumenicznego osiedla możemy wyodrębnić cztery zasadnicze grupy: 1) młodzież (do 18 lat) – aktualnie 10 osób; 2) tzw. przyjaciele Centrum Życia Ekumenicznego – 25 osób; 3) członkowie Bractwa Życia Wspólnego – 31 osób oraz 4) członkowie Ruchu Fokolari – 53 osoby.

Przybliżając krąg 31 osób, wiernych Kościoła ewangelicko-luterańskiego, możemy powiedzieć, że tworzy go 6 ewangelickich sióstr, 2 braci oraz 8 rodzin (w tym pastora G. Heßa) realizujących specyficzne cele Bractwa Życia Wspólnego.

Z kolei członkowie Kościoła rzymskokatolickiego to w pierwszym rzędzie świeckie osoby życia konsekrowanego pielęgnujące życie wspólnotowe: 24 fokolariny (żyjące w 4 fokolare żeńskich); 12 fokolarini (w 3 fokolare męskich); 7 księży diecezjalnych różnego wieku i 2 narodowości (w fokolare kapłańskim), 5 wolontariuszek oraz 5 rodzin. Podsumowując, możemy powiedzieć, iż w Centrum Życia Ekumenicznego żyje 25 rodzin, 8 wspólnot kobiet i mężczyzn pozostających w bezżeństwie i 1 wspólnota katolickich księży diecezjalnych.

Mieszkańcy omawianego miasteczka tworzą powyżej wspomniane wspólnoty i rodziny, a mają do dyspozycji 25 domów. Wspólne aktywności Centrum Życia Ekumenicznego są realizowane w kompleksie centralnego obiektu osiedla ekumenicznego, który tworzą: kaplica (z ekumenicznym wystrojem); sale konferencyjne (300 miejsc z systemem symultanicznego przekładu na 4 języki) z jadalnią oraz budynek hotelowy (100 miejsc noclegowych).

W latach 1968-1976 Centrum Życia Ekumenicznego w Ottmaring nawiedzało ok. 60 grup rocznie, a po 1976 r. goście i uczestnicy to już znacząca liczba ok. 9 tys. osób rocznie. W sumie, tutejszym doświadczeniem komunii i ekumenizmu życia zostało obdarowanych ok. 300 tys. osób różnych wyznań.

b) Młodzież

W kręgu stałych 120 mieszkańców młodzież stanowi niewielką grupę, ok. 8-9%. Niemniej młodzież to także tutejsi czasowi mieszkańcy, uczestniczący w życiu ekumenicznego osiedla. Dla przykładu każdego roku w sierpniu organizowane jest spotkanie młodych „Ottmaringer Jugendwoche” gromadzące młodzież przybywającą z wielu krajów Europy. W 1993 r. tzw. święto młodzieży zgromadziło aż ok. 1000 uczestników, a w innych latach w spotkaniu brało udział średnio ok. 150-160 osób.

c) Szkoła ekumeniczna

Kolejną kategorię czasowych mieszkańców Ottmaring stanowią uczestnicy tzw. szkoły ekumenicznej³⁵. Podczas wizyty Chiary Lu-

³⁵ W atmosferze ekumenizmu życia, w procesie poznawania innych Kościołów

bich w Ottmaring we wrześniu 1981 r. oraz po rozmowach z biskupem Augsburga dr. Josefem Stimpfle oraz emerytowanym ewangelicko-luterańskim biskupem Bawarii dr. Hermannem Dietzfelbingerem zapadła decyzja o otwarciu tzw. szkoły ekumenicznej³⁶. Jest to inicjatywa Ruchu Fokolari, której cel, zgodnie z dekretem ekumenicznym (UR 9-10), stanowi pogłębienie wśród swych odpowiedzialnych i członków znajomości bogactw duchowości, historii, tradycji i eklezjologii innych Kościołów chrześcijańskich i umiłowania ich jak swego oraz zapoznanie ich z najważniejszymi wydarzeniami ruchu ekumenicznego oraz efektami dialogu teologicznego.

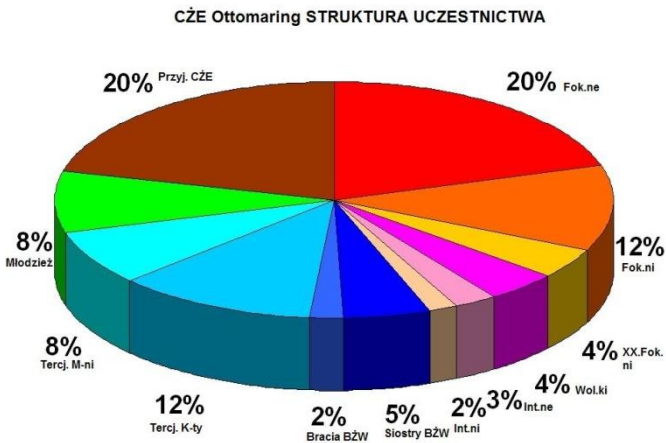
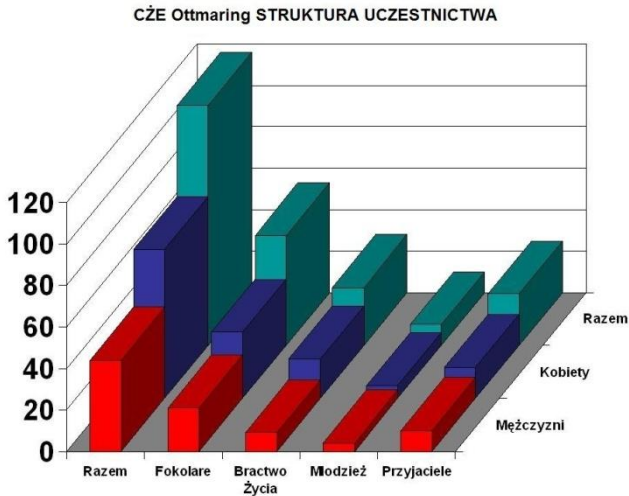
Należy zauważyć, że z inicjatywy Ruchu Fokolari w tym samym czasie podobne szkoły dialogu zostały otwarte w Anglii – z anglikanami, w Szwajcarii – z chrześcijanami reformowanymi, w Stanach Zjednoczonych – z wyznawcami judaizmu oraz na Filipinach – z przedstawicielami wielkich religii.

W czasie 25-letniej działalności zrealizowano dziesięć programów kursowych. Każdego roku zajęcia dla ciągle nowych grup uczestników powtarzano 20-25 razy³⁷. W efekcie corocznie szkoła formowała grono ok. 1500 osób³⁸.

i wspólnot chrześcijańskich niemal spontanicznie zrodziła się idea otwarcia swego rodzaju szkół ekumenicznych (czyli kursów ekumenicznych). Dotyczyło to zwłaszcza krajów, w których żyje znaczna liczba chrześcijan innych wyznań. Kursy te byłyby realizowane w atmosferze miłości i wzajemnego szacunku. Chiara Lubich mówiąc o wychowaniu do jedności, podkreślała wagę zaangażowania się Ludu Bożego na rzecz widzialnej i pełnej jedności chrześcijan: „Sappiamo come nella storia altre imprese ecumeniche siano fallite, perché mancava questo consenso, essenziale all'unità”. Aktualnie szkoły ekumeniczne są prowadzone z inicjatywy Ruchu Fokolari w Anglii, Argentynie, Brazylii, Filipinach, Niemczech, Stanach Zjednoczonych i Szwajcarii. W celu głębszego poznania tradycji, duchowości i liturgii Kościołów Wschodnich odrębne kursy przeprowadzono w 1996 r. w Bejrucie, a w rok później również w Egipcie i Algierii.

³⁶ W rozmowie z najbliższymi członkami Ruchu Fokolari Chiara Lubich m.in.: „Ottmaring ist ein prophetisches Zeichen, nicht von der Katholischen Kirche, so wie sie heute ist, und auch nicht von der Evangelischen Kirche, wie sie heute ist, sondern von der Kirche, wie sie nach der Vereinigung sein wird. Es ist ein Ort der Begegnung für Kirchen, die sich einigen wollen”.

³⁷ Wśród wykładowców obok biskupów katolickich (J. Stimpfle, K. Hemmerle, J. Reinelt) byli hierarchowie innych wyznań chrześcijańskich oraz kompetentni teologowie w dziedzinie ekumenizmu. Współpracowano tu m.in. z kierownikiem Ostkirchliche Institut w Regensburgu dr. A Rauchem. Zob. m.in. A. RAUCH. *Dal dialogo alla convivenza*. „Gen's” 1997 nr 6 s. 160-162; *Istituto per le Chiese Orientali a*

Regensburg. „Gen’s” 1997 nr 6 s. 163.

³⁸ Zob. H. ROMBERG. *Nur einer ist euer Lehrer – Ökumenische Schule Ottomaring*. „Das Prisma” 3:1991 nr 2 s. 32-35.

ZAMIAST PODSUMOWANIA

*Centrum ekumeniczne w Ottmaring cenną szkołą
komunii eklezjalnej*

Czterdziestoletnie doświadczenie ekumenizmu życia w Ottmaring doskonale współbrzmi ze świetlanym świadectwem zaangażowania na rzecz jedności w wydaniu Jana Pawła II. Był to człowiek wszechstronnie uzdolniony, charyzmatyczny i autentyczny mistyk, który w swej posłudze poruszał się z wielką prostotą i świadomością bycia dzieckiem Boga, które powinno walczyć mocą życia i miłości, mocą Ducha Świętego. Wszyscy dostrzegaliśmy, że dla Jana Pawła II Maryja i święci nie byli przysłowiowymi „ołtarzowymi figurami” i „atrakcją sanktuariów”. W jego przypadku „Communio sanctorum” było żywą, osobową komunią osób i modelem trynitarniej dynamiki życia. I co najważniejsze, poprzez więź z Jezusem Ukrzyżowanym („twierdza wewnętrzna”) jako świadectwem z jednej strony, a z drugiej sekretem w pełni zrealizowanego człowieczeństwa i osiągnięcia najwyższego stopnia mądrości, duchowej dojrzałości oraz efektywnej posługi jedności.

Niezapomniane świadectwo Jana Pawła II rodzi w nas liczne pytania. Czy jako ochrzczeni w dostateczny sposób staliśmy się już orędownikami dzieła ewangelizacji chociażby Śląska i sąsiednich narodów Europy Środkowej? Jeśli nie, to jakie zadania pojawiają się przed nami? Podejmując na serio zadanie nowej ewangelizacji – powszechnego braterstwa, Kościół powinien stać się „domem i szkołą komunii”, mówił nam Jan Paweł II w 2000 r. na zakończenie Wielkiego Jubileuszu w swym liście apostołskim *Nuovo Millennio Ineunte*. Przytoczmy prorocze słowa Jana Pawła II ukazujące, w jaki sposób dynamika trynitarna (*communio, misterio, missio*), żywotna m.in. w różnych postaciach dialogu, warunkuje chrześcijańską tożsamość i skuteczność nowej ewangelizacji: „Czynić Kościół domem i szkołą komunii: oto wielkie wyzwanie, jakie czeka nas w rozpoczynającym się tysiącleciu, jeśli chcemy pozostać wierni Bożemu zamysłowi, a jednocześnie odpowiedzieć na najgłębsze oczekiwania świata. Co to oznacza w praktyce? Także tutaj można by bezpośrednio przejść na płaszczyznę działania, ale błędem byłoby ulec tej pokusie. Zanim przystąpimy do programowania konkretnych przedsięwzięć, należy

krzewić duchowość komunii, podkreślając jej znaczenie jako zasady wychowawczej wszędzie tam, gdzie kształtuje się człowiek i chrześcijanin, gdzie formują się szafarze ołtarza, duszpasterze i osoby konsekrowane, gdzie powstają rodziny i wspólnoty. Duchowość komunii to przede wszystkim spojrzenie utkwione w tajemnicy Trójcy Świętej, która zamieszkuje w nas i której blask należy dostrzegać także w obliczach braci żyjących wokół nas. Duchowość komunii to także zdolność odczuwania więzi z bratem w wierze dzięki głębokiej jedności mistycznego Ciała, a zatem postrzegania go jako «kogoś bliskiego», co pozwala dzielić jego radości i cierpienia, odgadywać jego pragnienia i zaspokajać jego potrzeby, ofiarować mu prawdziwą i głęboką przyjaźń. Duchowość komunii to także zdolność dostrzegania w drugim człowieku przede wszystkim tego, co jest w nim pozytywne, a co należy przyjąć i cenić jako dar Boży: dar nie tylko dla brata, który bezpośrednio go otrzymał, ale także «dar dla mnie». Duchowość komunii to wreszcie umiejętność «czynienia miejsca» bratu, wzajemnego «noszenia brzemion» (por. Ga 6,2) i odrzucania pokus egoizmu, które nieustannie nam zagrażają, rodząc rywalizację, bezwzględne dążenie do kariery, nieufność, zazdrość. Nie ludźmy się: bez takiej postawy duchowej na niewiele zdałyby się zewnętrzne narzędzia komunii. Stałyby się bezdusznymi mechanizmami, raczej pozorami komunii niż sposobami jej wyrażania i rozwijania” (NMI 43).

*Próby ubogacania Europy doświadczeniem komunii
eklezyjalnej w wydaniu ekumenicznym*

Europa naznaczona błędem antropologicznym i patologiczną wizją emancypacji człowieka przeżywa, jak to celnie dignozował Jan Paweł II, „noc duszy”. W konsekwencji Europejczycy coraz częściej żyją tak, jak gdyby Boga nie było, a Unia Europejska, z powodu chorobliwej empatii, w swojej *quasi* konstytucji nie tylko nie daje miejsca nawet pojęciu Boga, ale stwarza podatny grunt, aby ateizm stał się nową religią naszego kontynentu. U genezy tego procesu stoi między innymi nieefektywna, bowiem niewiarygodna ewangelizacja, porażona m.in. skandalem braku jedności chrześcijan. Z myślą o tym, by autorytetem Unii Europejskiej, odpowiedzialnym za nasz kontynent zaprezentować, choćby w załączku świadectwo zjednoczonych chrześcijan, doszło do wymownego i znaczącego wydarzenia ukrytego za skróttem myślowym „Stuttgart 2004”.

Przed sześcioma laty liczne środki społecznego komunikowania przekazywały tytuł: „Razem Dla Europy” Stuttgart 6-8 V 2004 r. oraz komunikaty m.in. tego rodzaju: na pierwszym tego typu spotkaniu³⁹ w Stuttgarcie zebrali się reprezentanci 170 ruchów, wspólnot i stowarzyszeń religijno-społecznych z kręgu Kościoła katolickiego i kościołów reformowanych. Do hali Hans-Martin-Schleyer przybyło ponad 9 tys. osób pragnących uczestniczyć w tym wydarzeniu⁴⁰. Co więcej, szacuje się, że liczba ponad 100 tys. ludzi z całego świata, zebrana w około 160 salach kongresowych różnych części naszego globu, realizowała na miejscu podobne manifestacje i poprzez telewizję satelitarną na żywo oglądała spotkanie „Razem Dla Europy” (w kilku przypadkach realizacja ta przebiegała interaktywnie na zasadzie telemostu).

„Razem dla Europy” to otwarte forum współpracy katolików, luteranów, prawosławnych i anglikanów. Zachowując własną autonomię,

³⁹ Kolejne odbyło się m.in. 2 V 2007 r. w Stuttgarcie. Oceniono je jako jedno z największych wydarzeń ekumenicznych przeżytych na naszym kontynencie. Pod hasłem „Razem dla Europy” wspólnie modlili się i rozmawiali ze sobą przedstawiciele ponad 240 wspólnot i grup chrześcijańskich z Kościoła rzymskokatolickiego, Kościołów ewangelickich, prawosławnych, starokatolickich i anglikańskich. Hasłem spotkania były słowa „Europa otwarta na inne kontynenty”. Miały one zachęcić do refleksji nad współpracą z chrześcijanami w Afryce i dyskusją o roli młodych w Kościołach. Podobne zgromadzenie odbyło się 11 IX 2005 r. w Salwadorze. W projekcie „Razem dla Ameryki Środkowej” uczestniczyły delegacje ze wszystkich krajów regionu. Przed spotkaniem, w dniach 10-11 V, odbył się Europejski Kongres Animatorów Ruchów i Wspólnot Chrześcijańskich „Razem w drodze”. Przybyło ok. 3 tys. odpowiedzialnych i animatorów z ponad 240 ruchów i wspólnot z różnych Kościołów: 2400 z Niemiec i 600 z innych krajów europejskich, w tym z Polski. Zob. witryna internetowa projektu „Razem dla Europy oraz <http://www.ekumenizm.pl/article.php?story=20070508090115676&query=>.

⁴⁰ Mówiąc o genezie, organizatorzy akcji (swego rodzaju ruchu) wskazują m. in. na podpisanie w 1999 r. przez katolików i ewangelików „Wspólnej Deklaracji o Usprawiedliwieniu”. Z kolei 8 XII 2001 r. w Monachium w Bawarii, w kościele ewangelicko-luterańskim św. Mateusza zawarto Pakt Miłości. Zgodnie ze słowami Ewangelii, stał się on podstawą wspólnej drogi, która stopniowo się rozwija. Ponadto kongres „Razem dla Europy” 2007 był kolejnym krokiem poprzedzającym III Europejskie Zgromadzenie Ekumeniczne. Odbyło się ono 9 IX 2007 r. w Sibiu w Rumunii. Było kontynuacją ekumenicznych Zgromadzeń z Bazylei (1989 – Pokój w Sprawiedliwości) oraz Grazu (1997 – Pojednanie – Dar Boży i Źródło Nowego Życia). Najważniejszym owocem Europejskich Zgromadzeń Ekumenicznych jest podpisana w 2001 r. w Strasburgu Karta Ekumeniczna (Charta Oecumenica).

współpracują oni w określonych sytuacjach dla wspólnych celów, wnosząc wkład swojego charyzmatu i duchowości.

Nie jest to nowe stowarzyszenie, a jedynie nieformalny ruch, którego celem jest rozbudzenie na bazie eklezjalnej komunii ewangelicznego ducha w Europejczykach i budowanie międzykulturowego porozumienia na Starym Kontynencie. Celem wspólnot włączonych w projekt „Razem dla Europy” jest porozumie się i współdziałanie w zagadnieniach oraz dziedzinach życia dotyczących rodziny, młodzieży, wychowania, pracy, ekonomii, służby zdrowia, środków społecznego przekazu, sportu, ekologii, polityki, kultury, sztuki, pokoju i zwalczania wszelkich przejawów ubóstwa.

Między innymi w oparciu o logiczne i ewangeliczne zasady głoszące, że drzewo poznaje się po owocach, a także, iż rozległej koronie drzewa odpowiada ukryta w ziemi nie mniej rozległa struktura jego większych i mniejszych kapilarnych korzeni, pozwałam sobie już na wstępie badań prowadzonych nad Centrum Życia Ekumenicznego sformułować hipotetyczne twierdzenie. Brzmi ono następująco: nie byłoby m.in. wydarzenia Stuttgart 2004 i 2007, gdyby w latach 1965-1999 nie był, chociażby na skalę laboratoryjną, pielęgnowany fenomen Ekumenicznego Centrum Życia w Ottmaring z ekumenizmem życia jako jego główną charakterystyką i bogactwem.

THE CENTER FOR ECUMENICAL LIFE IN OTTMARING – GENESIS AND DEVELOPEMENT

S u m m a r y

Cardinal Walter Kasper, who currently serves as President of the Pontifical Council for Promoting Christian Unity in the Roman Curia and was awarded honorary doctorate by the University of Opole, used to emphasize with great power many times and in different ways in his numerous books, papers and writings the fact, that Christian Unity is a gift of the Holy Spirit (see *Unitatis reintegratio* – The Second Vatican Council’s Decree on Ecumenism; and *Ut unum sint* – The Encyclical on Commitment to Ecumenism, promulgated 25 May 1995). He also used to introduce some progresses made in the ecumenism but he would not fail to let his readers and audience known about his tiredness (one can even say it would be a

pessimistic and dismal point of view) and new real treats in this area as well. He also indicated strong need of revival and new impulses for the ecumenical movement. As a remedy to improve such state of affairs Cardinal Kasper emphasized the main priorities of ecumenism and – consequently – he postulated growth and strengthening of ecumenical life, as well as close cooperation and exchange of gifts that are all bound up with them (see *Ut unum sint*, 28.). In this work we tried to highlight inter alia the four crucial – according to us – facts: (a) diagnosis of ecumenism by Cardinal Walter Kasper and his essential stipulation of developing the „Ecumenism of Life”; (b) his visits and comments on The Center for Ecumenical Life in Ottmaring near Augsburg (one of Martin Luter Reformation cities of historical meaning); (c) the forty-years long period of the ethos of Ottmaring; (d) there is no any treatise on Ottmaring in the Polish studies of the subject in question. Having presented the history of the origins and crucial phases in developing The Center for Ecumenical Life in Ottmaring we introduced the two main partners of the Christian life dialogue carried out in the ecumenical settlement of Ottmaring. With the approval of the highest ecclesiastical authorities (among them it was inter alia Cardinal Augustin Bea) on the one hand in this dialogue there is not very numerous Protestant movement *Fratres Vita Communis* (which, however, is an important manifestation of the gradual process of rebirth of the Community Life in the Reformed Churches after being contested in *Confessio Augustana*) and on the other hand there is a numerous Catholic movement of the worldwide range called the *Focolar Movement* – officially known as „*Opera di Maria*” – that on request of the Pope John Paul II acts as a moderator for the unity of the Catholic movements gathering lay Christians. In conclusion we try to characterize the phenomenon of ecumenical life: the „communion” that has been carried out in Ottmaring for forty years. In the present study there were used a series of pictures, tables and charts made and prepared by the Author.

Thum. Marek Łata

Słowa kluczowe: Centrum Życia Ekumenicznego w Ottmaring, ekumenizm życia, ruch ekumeniczny.

Key words: The Center of Ecumenical Life in Ottmaring, ecumenism of life, ecumenical movement.